

Կրթություն

Շաբաթաթերթ «Krtutian» (education) weekly «Кртытион» (образование) еженедельник 10.09.2014թ. չորեքշաբթի թիվ 39 (648)

Խ ա չ վ եր ա ց

Խաչվերացի տոնը, որը **Տիրոջ** փրկարար խաչին նվիրված ամենակարևոր տոներից է, *Հայաստանյայց Առաքելական Սուրբ Եկեղեցին* այս տարի նշում է **սեպտեմբերի 14-ին**: *Խաչվերացը* (*Սուրբ Խաչը*, *Սբխեչը*) նաև տարվա տաղավար հինգերորդ եւ վերջին տոնն է: Այն տոնվում է սեպտեմբերի **11-17-ն** ընկած ժամանակահատվածում՝ կիրակի օրը:

Սուրբ Խաչը տոնվում է ի հիշատակ **Տիրոջ խաչափայտի**՝ պարսկական գերությունից երուսաղեմ վերադարձի եւ *Գողգոթայում* կանգնեցման (վերացման): Այստեղից էլ տոնը կոչվում է *Խաչվերաց*:

614թ. Պարսկաստանի խոսրով թագավորը հարձակվում է Երուսաղեմի վրա, ավերում այն, սրի քաշում ժողովրդին, մեծ թվով գերիներ տանում: Որպես անարգանք քրիստոնյաներին՝ *Սուրբ Հարության* տաճարից գերեվարվում եւ Պարսկաստան է տարվում նաև **Տիրոջ խաչափայտը**: Պարսկաստանում *խաչափայտի* գործյամբ շատերը դարձի են գալիս, մկրտվում եւ դառնում քրիստոնյա: *Խաչափայտը* գերության մեջ է մնում 14 տարի: 628թ. Բյուզանդիայի Հերակլ կայսրը քրիստոնեական մի հսկա բանակով հարձակվում է պարսիկների վրա, ազատագրում *Սուրբ Խաչը* եւ այն վերադարձնում նախկին վայրը: Որպես պատմական վկայություն՝ նշենք, որ հայ ժողովուրդը անմասն չէ *խաչի* ազատագրման գործից: Կայսրին ռազմական օժանդակություն է ցույց տվել նաև հունական մասի հայոց զորքը՝ Մծեծ Գնունու զխավորությամբ:

Խաչը հանդիսավոր թափոռով տարվում է Երուսաղեմ՝ Փոքր Ասիայի վրայով, ու բնական էր, որ այն անցնելու էր պատմական Հայաստանով: Թափորն անցնում է Կարին (Էրզրում) քաղաքով, իսկ Կարնո լեռների ստորոտներից մեկում, ուր *խաչի* դրված տեղից վճիտ աղբյուր է բխում, կառուցվում է *Խաչավանքի եկեղեցին*: Կայսրը *խաչափայտը* սրբությամբ երեք տարի Կ.Պոլսում պահելուց հետո անձամբ, կառքի մեջ ծնկաչոք, այն ձեռքերում բռնած, Երուսաղեմ է տանում եւ իր ուսի վրա դրած *Գողգոթայի* գագաթը հանելով՝ բարձրացնում է *Սուրբ Հարության* վերանորոգված տաճարում՝ ի տես բոլոր քրիստոնյաների: Այդ ժամանակից էլ վերջնականորեն հաստատվեց եւ սկսվեց մեծ հանդիսավորությամբ տոնվել *խաչի* բարձրացման հիշատակը՝ *Խաչվերացը*:

շարունակությունը՝ էջ 3

Ռազմահայրենասիրական

Եռակողմ հուշագիր

ՀՀ պաշտպանության, կրթության եւ գիտության նախարարությունների եւ «Երկրապահ կամավորականների միություն» հասարակական կազմակերպության միջեւ կնքվել է փոխըմբռնման հուշագիր՝ ՀՀ հանրակրթական ուսումնական հաստատություններում «Պատանի երկրապահ» հայրենասիրական ակումբներ ստեղծելու եւ նրանց արդյունավետ գործունեությանն օժանդակելու վերաբերյալ: Հուշագիրը ստորագրել են ՀՀ պաշտպանության նախարար **Սեյրան Օհանյանը**, ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար **Արմեն Աշոտյանը** եւ «Երկրապահ կամավորականների միություն» հասարակական կազմակերպության նախագահ **Մանվել Գրիգորյանը**:

Նախարար Սեյրան Օհանյանն իր ողջույնի խոսքում նշել է, որ երիտասարդ սերնդի ռազմահայրենասիրական դաստարակությունը պետք է սկսվի դպրոցներից: «Հատկապես մեր նորագույն պատմության մեջ շատ կարևոր է պատշաճ կերպով փոխանցել Արցախյան գոյամարտի, ազգային ազատագրական շարժման պատմությունը մեր մատաղ սերնդին: Ռազմական դոկտրինայի մեջ ռազմահայրենասիրական դաստարակության բացակայությունը սպառնալիք է, որովհետեւ, եթե մեկ ընդհանուր գաղափարի ներքո չեն համախմբված բոլորը, մանավանդ երիտասարդները, ապա այն պատշաճ մակարդակով չի կարող իրականացվել: Ուզում են շեշտել, որ այս տարիների ընթացքում հատկապես պատանի եւ երիտասարդ երկրապահների ակումբների ստեղծումը բավականին լուրջ մակարդակի է դրված: Ըստ այդմ՝ ՀՀ Նախագահի ցուցմամբ եւ մեր երեք կողմերի քննարկումների արդյունքում այս հուշագիրը ներդնելով մեր կրթական համակարգում՝ ավելի լուրջ հաջողությունների կհասնենք, առավել համակարգված կիրականացնենք ռազմահայրենասիրական դաստարակությունը կրթօջախներում», - նշել է Ս. Օհանյանը:

շարունակությունը՝ էջ 2

Համակարգ

Քոլեջների եւ ուսումնարանների տնօրենները եւս հավաստագրման քննություն կհանձնեն

ՀՀ ԿԳ նախարար **Արմեն Աշոտյանն** աշխատանքային խորհրդակցության է հրավիրել նախնական արհեստագործական եւ միջին մասնագիտական կրթական հաստատությունների տնօրեններին: Խորհրդակցության ընթացքում նախարարը ներկայացրել է ՄԿՈՒ ոլորտում պետական քաղաքականության նոր մոտեցումները:

Շնորհավորելով նոր ուսումնական տարվա մեկնարկի առիթով՝ նախարար Ա. Աշոտյանն ընդգծել է, որ նախորդ ուստարին ՄԿՈՒ համակարգի համար հաջողված է եղել: Դիմելով քոլեջների եւ ուսումնարանների տնօրեններին՝ նախարարը նշել է, որ ոլորտում մի շարք նորարարություններ են նախատեսվում, եւ այդ ուղղությամբ իրականացվող օրենսդրական փոփոխությունները քննարկվում են խորհրդարանում. «ՄԿՈՒ համակարգում նույնպես ներմուծում ենք տնօրենների հավաստագրման գործընթաց. քոլեջներում եւ ուսումնարաններում ղեկավար կաշխատեն այն մարդիկ, ովքեր կվերապատրաստվեն ու կհանձնեն ատեստավորման քննությունը», - հայտնել է Ա.Աշոտյանը:

շարունակությունը՝ էջ 2

Այս համարում

- «Ջանգակ» հրատարակչության ուսումնական, մեթոդական եւ ուսումնաօժանդակ գրքերը ներկայացնող՝ «Ուսումնական գրքերի լրահոս» (№3, 2014) պարբերականը՝ որպես անվճար ներդիր:

Աշխարհի հետ

Աշխատանքային հանդիպում

ՀՀ ԿԳ նախարարությունում տեղի է ունեցել աշխատանքային հանդիպում՝ Եվրոպական միության Բարձրագույն կրթության սոցիալական ուղղվածության ուսումնասիրությանը զբաղվող PL4SD փորձագետների խմբի հետ:

ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարի տեղակալ Կարինե Հարությունյանը, ողջունելով հյուրերին, ներկայացրել է բարձրագույն կրթության ոլորտում ՀՀ կառավարության սոցիալական քաղաքականությունը: Նա նշել է, որ Հայաստանը Բոլոնիայի գործընթացի համատեքստում իրականացրել է մի շարք կառուցվածքային եւ բովանդակային փոփոխություններ, ինչպես նաեւ մշակել է սոցիալական աջակցության փաթեթ՝ բարձրագույն ուսումնական հաստատություններում սովորող ուսանողների համար: Կատարվել են օրենսդրական մի շարք փոփոխություններ, որոնք հնարավորություն են տալիս պետության կողմից ամրագրված սոցիալական խմբերին՝ օգտվելու ուսման վարձի զեղչերից: Ուսման վարձի զեղչեր են նախատեսված անապահովության համակարգում հաշվառված ընտանիքների ուսանողների, բազմազավակ ընտանիքների, սոցիալական կարգավիճակ ունեցող եւ հաշմանդամ ուսանողների համար: Առաջին եւ երկրորդ կարգի հաշմանդամություն ունեցողների համար բարձրագույն կրթություն անվճար է պետությունը մրցութային կարգով փոխհատուցում է նաեւ բանակից զորացրվածների կրթությունը:

Բարձրագույն եւ հետբուհական կրթության մասին օրենքում կատարված փոփոխության համաձայն՝ բուհերը պարտավորվել են ուսանողական վարձերից ստացված եկամուտների առնվազն 7 տոկոսը հատկացնել սոցիալապես անապահով ուսանողների վարձերի մասնակի կամ ամբողջական փոխհատուցմանը: Կան նաեւ հասարակական եւ մասնավոր բնույթի բարեգործական տարբեր նախաձեռնություններ, որոնք իրականացնում են ուսման վարձի փոխհատուցման եւ կրթաթոշակային ծրագրեր՝ ուսանողների համար: Նշվել է, որ այժմ քննարկվում է ուսման վարձի վերին շեմ սահմանելու մասին օրինագիծը: Հանդիպման ժամանակ անդրադարձ է եղել նաեւ «Լույս» հիմնադրամի գործունեությանը, ուսման վարձերի սահմանման ընդհանուր սկզբունքներին եւ մի շարք այլ հարցերի:

սկիզբը՝ էջ 1

ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարար Արմեն Աշոտյանի խոսքով՝ վերոնշյալ հուշագրով կյանքի է կոչվում հերթական ռազմավարական ծրագիրը, Կառավարության տեսակետն առ այն, որ ռազմահայրենասիրական խնդիրները կրթական համակարգում արդիականացման, վերանայման եւ առավել համակարգված գործունեության կարիք ունեն: «Պաշտպանության նախարարության եւ այլ գերատեսչությունների հետ մեր նախարարությունն ամենամյա ռազմավարական ծրագիր է իրականացնում՝ պատանիների ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ուղղությամբ: Դրան գուզահեռ՝ հսկայական փորձ է կուտակել «Երկրապահ կամավորականների միությունը»՝ իր ակունքների գործունեությամբ եւ մեթոդաբանությամբ: Դպրոցներում այս ամենը համակարգելու, նորանկախ Հայաստանում մանկապատանեկան կազմակերպությունների հետագա ստեղծման եւ համակարգման առումով բոլորիս ջանքերը մեկտեղելու գործընթացի հերթական հանգրվանն է սա, որն ունի նաեւ առավել լայն հանրային ընդգրկման կարիք: Ուզում են նաեւ նշել, որ այս ծրագիրն իր կարելուությամբ ընդգրկվել է 2015 թվականի պետությունից նախագծում, բացի այդ, որոշակի հատկացումներ կարվեն նաեւ այս տարվա համար», - նշել է Ա. Աշոտյանը՝ իր երախտագիտությունը հայտնելով ՀՀ պաշտպանության նախարարությանը եւ «Երկրապահ կամավորականների միությունը»՝ կրթական համակարգի նկատմամբ ցուցաբերած ուշադրության եւ իրենց օրինակով երիտասարդների մեջ հայրենասիրական ոգի սերմանելու ու տարածելու գործում աջակցության համար: «Երկրապահ կամավորականների

միության» նախագահ Մանվել Գրիգորյանն իր հերթին նշել է, որ այս նախաձեռնությամբ կարելու է բացվում մեր նորաստեղծ պետության պատմության մեջ՝ Կառավարության մակարդակով ռազմահայրենասիրական դաստիարակության ուղղված գործընթացները համատեղելու առումով: Ձորավարի խոսքով՝ պատանի եւ երիտասարդ երկրապահների ակունքը կայացած կառույց է, որը գործում է՝ ի նպաստ մեր երկրի եւ նրա անկախության պահպանման:

Նշենք, որ համաձայն հուշագրի՝ կողմերը պարտավորվում են ՀՀ հանրակրթական հաստատություններում սովորողների հայրենասիրական դաստիարակությանը միտված միջոցառումներ իրականացնել՝ յուրաքանչյուր ուստարվա համար համատեղ մշակելով եւ հաստատելով միջոցառումների ցանկ ու ժամանակացույց, ինչպես նաեւ ընդլայնել հայրենաճանաչությանն ու հայրենագիտությանն առնչվող՝ սովորողների հետաքրքրությունների ու նախասիրությունների բավարարման հնարավորությունները: Մասնավորապես, ՀՀ ԿԳ-ն ապահովում է ակունքների սաների հայրենասիրական դաստիարակությանն ուղղված միջոցառումների արդյունավետ իրականացումը, տեխնիկական եւ կազմակերպական աջակցությունն ուսաստատություններին՝ ՀՀ պետական բյուջեով նախատեսված միջոցների հաշվին, մասնագիտական բարձր մակարդակ եւ պատրաստվածություն ունեցող մասնագետների մասնակցությունը հուշագրով ամրագրված նպատակների իրականացմանը:

Հեղինակ՝ ՅՈՒՐԱՆՆԻՍՅԱՆ

Քուլեջների եւ ուսումնարանների տնօրենները եւս հավաստագրման քննություն կհանձնեն

սկիզբը՝ էջ 1

«Հաշվի առնելով, որ ունենք ինստիտուցիոնալ ցանցերից եկող ինչպես բազմակատակ ու փորձառու, այնպես էլ՝ երիտասարդ տարբեր գիտելիքներ ու կրթություն ունեցող տնօրեններ, մենք բավականին խստացնում ենք նաեւ տնօրենների նկատմամբ կրթական գեներալ պահանջը», - շեշտել է նախարարը:

Անդրադառնալով քուլեջից բուհ տեղափոխվելու համակարգին՝ ՀՀ ԿԳ նախարար Արմեն Աշոտյանը նշել է, որ այս տարվանից սկսած՝ քուլեջների լավագույն շրջանավարտները իրավունք կունենան տեղափոխվել միայն բուհերի հեռակա համակարգ՝ երկրորդ կուրս. նույն հնարավորությունը առկա համակարգի համար չի գործելու: «Ես երբեք չեմ թաքցրել, որ նախկին կարգով ոգեւորված չեմ եղել, քանի որ այն ուներ կոռուպցիոն ռիսկեր եւ չէր նպաստում միասնական կրթական քաղաքականությանը: Այս տարվանից քուլեջից հետո դիմորդները կկարողանան շարունակել իրենց կրթությունը բուհի բացառապես

հեռակա համակարգում՝ երկրորդ կուրսից: Ես կարծում եմ՝ սա առավել ազնիվ ու արդար մոտեցում է», - հայտարարել է նախարարը: Ա. Աշոտյանն անդրադարձել է նաեւ 12-ամյա պարտադիր հանրակրթության անցնելու համակարգի ներդրմանը: Նշելով, որ օրենսդրական փաթեթն այժմ գտնվում է խորհրդարանում, նախարարը հույս է հայտնել, որ այն գալիք քառօրյայում վերջնական կընդունվի: «Այդ փոփոխությունը ենթադրում է, որ դիմորդների հոսքը դեպի ուսումնարան եւ քուլեջ ավելանալու է: 12-ամյա պարտադիր հանրակրթությունը նշանակում է, որ հանրակրթական բաղադրիչը մտնում է նաեւ քուլեջ եւ ուսումնարան. Այսօր հիմնական դպրոցն ավարտելուց հետո շրջանավարտները պարտադիր կերպով պետք է շարունակեն կրթությունը կամ ուսումնարանում եւ քուլեջում, կամ էլ ավագ դպրոցում: Դպրոցի պարագայում պետությունն ապահովում է բացառապես անվճար 12-ամյա կրթություն, իսկ ՄԿՈՒ համակարգում այդ կրթությունը կլինի անվճար՝ ըստ պետության սահմանած մասնագիտությունների գերակա-

յության: Սրանով պետությունը լուծում է ոչ միայն կրթական, այլեւ սոցիալական խնդիր. հոգ է տանում իր քաղաքացու կրթական ավելի բարձր գեներալ համար՝ նկատի ունենալով, որ 12-ամյա կրթական գեներալ քաղաքացին ավելի մրցունակ կլինի աշխատաշուկայում, քան 9-ամյա կրթական գեներալը», - նշել է նախարար Ա. Աշոտյանը եւ հավելել, որ այժմ տարեկան մոտ 4 հազար պատանիներ ու աղջիկներ հիմնական դպրոցն ավարտելուց հետո դուրս են մնում կրթությունից, ինչը պետությունը համարում է մտահոգիչ իրավիճակ: Անդրադառնալով ընթացիկ իրավիճակին՝ նախարարը նշել է, որ շենքային պայմանների բարելավման հարցը շարունակում է մնալ արդիական: «Միջազգային ծրագրերը, որոնց շրջանակում վերջին տարիներին ՄԿՈՒ ոլորտը վերականգնվել է, շարունակվելու են», - տեղեկացրել է նախարարը եւ հավելել, որ Հայաստանում երբեք այդքան մեծ թվով քուլեջներ ու ուսումնարաններ չեն վերագրվել ու վերանորոգվել, որքան վերջին հինգ տարիներին: Ա. Աշոտյանի խոսքով՝ քանի որ

քուլեջներն ու ուսումնարանները հիմնականում քաղաքներում են տեղակայված, նախատեսվում է դրանց կից ստեղծել հանրակացարաններ՝ գյուղաբնակ ուսանողների համար: Մեծ ուշադրություն է դարձվելու հատկապես տարածաշրջանային նշանակության քուլեջներին: Խորհրդակցության ընթացքում ՀՀ ԿԳ նախարարը, անդրադառնալով կարգապահական հարցերին, նշել է, որ սովորողների հաճախելիության, կադրային քաղաքականության եւ հատկապես ֆինանսական կառավարման նկատմամբ խիստ վերահսկողություն է լինելու: Ինչ վերաբերում է կարգապահական հարցերին, նախարարը նշեց, որ որեւէ մեկի հետ աշխատելու պարտավորություն չկա: «Դուք պետք է ապացուցեք, որ տեղին եք նշանակվել տնօրեն կամ ղեկավար... Ունեն տեղեկություններ, որ ունենք ձեռակերպված, բայց աշխատանքի չեկող մարդիկ, ստուգումներից հետո այդ տեղեկատվությունը մատչելի կդառնա բոլորի համար: Ունենք դեպքեր, երբ ուսանողները ձեռակերպված են որպես ուսանող, բայց գերադասում

են դասի չգալ... Հուսով եմ, որ այս պահանջները բավարարված կլինեն ձեր կողմից», - ասել է նախարարը՝ հավելելով, որ կրթության ոլորտի շահառուների հետ նախարարությունն աշխատում է ուղիղ կապով, եւ չի լինելու որեւէ ահազանգ, որ անպատասխան մնա: Բացի այդ, Ա. Աշոտյանի խոսքով, հատուկ հսկողություն կլինի ֆինանսական կառավարման նկատմամբ: «Այն տնօրենը, որ կունենա ղեկավարների 30-ին պարտք, հունվարից սկսած՝ չի աշխատի: Հարգելի տնօրեններ, պահեք այնքան աշխատող, որքան կարող եք վճարել... Եթե ձեր պարտքի գոյացումը օբյեկտիվ չէ, դուք կենթարկվեք պատասխանատվության, ընդ որում՝ նաեւ անձնական գույքով... Մենք պարտքով հիմնարկներ չենք հանդուրժելու»:

Նախարարը պատասխանել է նաեւ տնօրենների հարցերին, որոնք վերաբերել են ՄԿՈՒ հաստատությունների վերանորոգման ծրագրերին, ընդունելության ժամկետների երկարաձգմանը եւ այլ խնդիրների:

Ա. ՍԱՐԻԲԵԿՅԱՆ

Աշխարհի հետ

Համակարգչային նոր դասարան՝
Նար-Դոսի անվան դպրոցում

Երեւանի Նար-Դոսի անվան թիվ 14 հիմնական դպրոցում, որտեղ սովորում է Սիրիայի քաղաքացիական պատերազմի հետեւանքով Հայաստան տեղափոխված շուրջ 100 սիրիահայ աշակերտ, կայացավ Քուվեյթի Պետության ֆինանսական աջակցությամբ վերազինված համակարգչային դասարանի բացման հանդիսավոր արարողությունը՝ ՀՀ սփյուռքի նախարար **Հրանուշ Հակոբյանի**, ՀՀ-ում Քուվեյթի Պետության արտակարգ և լիազոր դեսպան **Բասսամ Մուհամմադ Ալ Բաբանդի**, Երեւանի քաղաքապետարանի համրակրթության վարչության պետ **Գայանե Սողոմոնյանի** մասնակցությամբ:

Աջակցությունը ցուցաբերվել էր 2013 թվականի սեպտեմբերի 27-ին ՀՀ սփյուռքի նախարարության նախաձեռնությամբ «Սիրիահայերի հիմնախնդիրները համակարգող կենտրոն» ՀՀ-ի եւ ՀՀ-ում Քուվեյթի Պետության դեսպանության միջեւ կնքված հուշագրի համաձայն՝ «Աջակցություն Հայաստանում բնակվող սիրիահայերի կրթական հիմնախնդիրների լուծմանը» ծրագրի շրջանակներում:

Աջակերտների ջերմ ողջույնների ներքո ՀՀ սփյուռքի նախարար Հրանուշ Հակոբյանը եւ ՀՀ-ում Քուվեյթի Պետության արտակարգ և լիազոր դեսպան Բասսամ Մուհամմադ Ալ Բաբանդին կորեցին Քուվեյթի Պետության անվան համակարգչային դասարանի կարմիր ժապավենը:

ՀՀ սփյուռքի նախարար Հրանուշ Հակոբյանը նախ շնորհավորեց Նար-Դոսի անվան դպրոցի աշակերտներին եւ ուսուցիչներին՝ ուսումնական տարվա մեկնարկի առթիվ՝ ուրախությամբ նշելով, որ կրթությանը ի վերջո համալրվել է երեխաների համար այնքան անհրաժեշտ տեղեկատվական տեխնոլոգիաներով հագեցած դասարանով:

Այս նախարար Հ. Հակոբյանը շնորհակալություն հայտնեց ՀՀ-ում Քուվեյթի Պետության արտակարգ և լիազոր դեսպանին՝ սիրիական ճգնաժամի առաջին իսկ օրերից սիրիահայերին աջակցելու, ֆինանսական օգնություն ցուցաբերելու համար: Այդ ֆինանսական աջակցության շրջանակներում ստեղծվեց նաեւ Նար-Դոսի անվան դպրոցի համակարգչային դասարանը: «Իգուր չէ, որ Քուվեյթը ՄԱԿ-ի կողմից 2014թ. օգոստոսի 18-ին ճանաչվեց «Սիրիայի հիմնական հարցերի կենտրոն», իսկ Քուվեյթի էմիր շեյխ Սաբահ Ալ Ահմադ Ալ Ջաբեր Ալ Սաբահին մարդասիրական գործունեության հա-

մար՝ «Մարդասիրական առաջնորդ» կոչմանը: Ձեր պետությունն աջակցում է աշխարհի տարբեր երկրներում հանգրվանած սիրիացիներին, այդ թվում՝ նաեւ սիրիահայերին: Խնդրում եմ, ՀՀ Կառավարության եւ մասնավորապես ՀՀ սփյուռքի նախարարության շնորհակալական խոսքը փոխանցել Քուվեյթի էմիր շեյխ Սաբահ Ալ Ահմադ Ալ Ջաբեր Ալ Սաբահին, ով մշտապես մարդասիրական օգնություն է հատկացնում դրա կարիքն ունեցող պետություններին, այդ թվում՝ տարբեր երկրներում հանգրվանած սիրիահայերին: Համոզված եմ, որ Քուվեյթի, թեեւ ոչ մեծաթիվ, բայց կազմակերպված հայկական համայնքը բարեկամության հուսալի կամուրջ է եղել եւ կլինի երկու երկրների միջեւ»,- նշեց ՀՀ սփյուռքի նախարարը:

Գերատեսչության ղեկավարը շնորհակալություն հայտնեց նաեւ Երեւանի քաղաքապետարանին՝ իր առաջարկությունն ընդունելու եւ դպրոցում արաբերենի խորացված ուսուցումը լավ հիմքերի վրա դնելու համար: «Շնորհակալ եմ նաեւ դպրոցի տնօրինությանը եւ ուսուցչաշակերտական ողջ անձնակազմին՝ սիրիական ճգնաժամի պատճառով Հայրենիք տեղափոխված սիրիահայ երեխաներին ջերմորեն ընդունելու համար»,- ընդգծեց նախարարը:

Այնուհետեւ աշակերտներին ողջունեց եւ շնորհավորեց ՀՀ-ում Քուվեյթի Պետության արտակարգ և լիազոր դեսպան Բասսամ Մուհամմադ Ալ Բաբանդին: Դեսպանը նշեց, որ ծրագրին իրականություն դարձավ՝ շնորհիվ ՀՀ սփյուռքի նախարարության հոգատարության: «Այսօր այս-

տեղ եմք եւ տեսնում ենք, որ այն, ինչ մենք արել ենք, քիչ է: Մեր օգնությունն այսպիսով չի վերջանա: Մենք լսել ենք, որ ՀՀ սփյուռքի նախարարությունը նախաձեռնել է սիրիահայերի համար կառուցել «Նոր Հալեպ» թաղամասը Աշտարակում: Կիրթ-ծեղ օգտակար լինել Ձեզ մեր հնարավորությունների շրջանակներում»,- ասաց դեսպանը:

Դեսպանը ուրախությամբ հավելեց, որ Քուվեյթում ապրող հայերը պետության օրինակելի քաղաքացիներ են: «Հայերն աշխատասեր են, հասարակության պիտանի անդամներ: Ձեր պետությունը կարող է հպարտանալ նրանցով»,- նշեց դեսպանը:

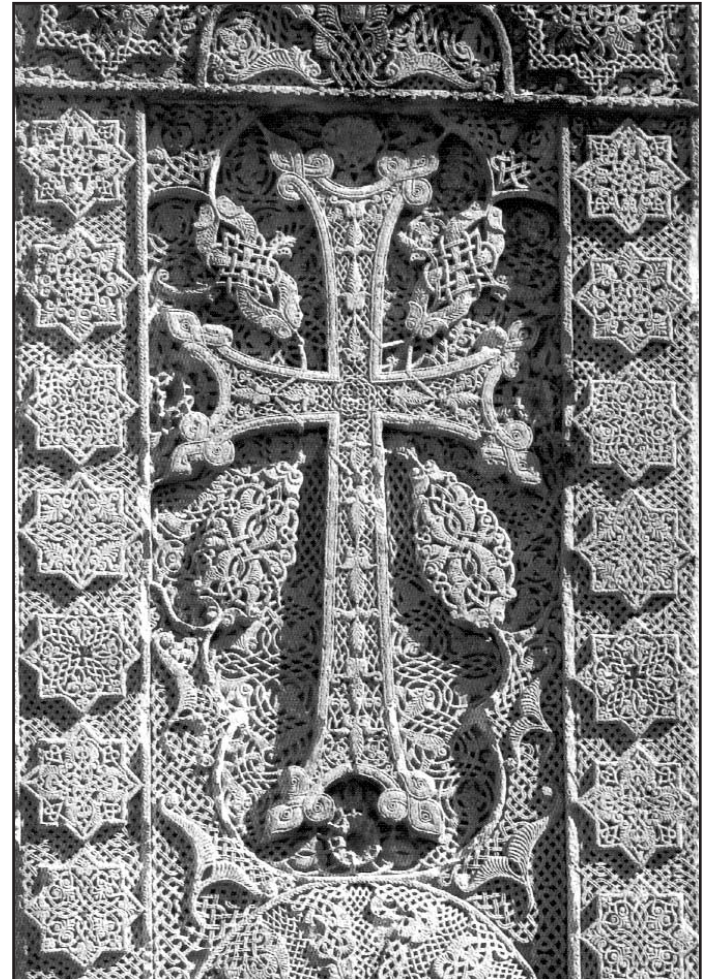
Շնորհակալական խոսքով հանդես եկավ Երեւանի քաղաքապետարանի կրթության վարչության պետ Գայանե Սողոմոնյանը: Նա մասնավորապես նշեց. «ՀՀ սփյուռքի նախարարի առաջարկությամբ աշակերտները 2-րդ տարին անընդմեջ այս դպրոցում անցնում են խորացված արաբերեն: Իսկ Սիրիայի համար տազնապալից օրերին մեր հայրենակիցների առաջ իր գիրկը բացած դպրոցն իրավամբ համակարգչային դասարանով վերազինվելու կարիքն ունի»:

Միջոցառման ավարտին աշակերտները կատարեցին Հայաստանի եւ Քուվեյթի պետական օրհներգերը, ասմունքեցին արաբերեն եւ հայերեն, ներկայացրեցին գեղարվեստական մանրապատումներ:

ՀՀ Սփյուռքի նախարարության մամուլի եւ հասարակության հետ կապերի վարչություն

Խաչվերաց

սկիզբը՝ էջ 1

Խաչը, ինչպես հայտնի է, հնուն եղել է չարչարանքի գործիք: Երբ **Հիսուսը** խաչվեց, այդ նույն *խաչափայտը* դադարեց չարչարանքի գործիք լինելուց: *Խաչը* դարձավ *փրկության* միջոց, **Քրիստոսի սիրո** արտահայտությունը, քանզի *սիրել*՝ նշանակում է նաեւ *զոհաբերություն*, *զրկանք* հանձն առնել: *Մերը* միայն զգացում չէ, *սերը* կյանք է եւ գործ: Եվ **Քրիստոսի խաչելությունը** հենց այդ *սիրո* արտահայտությունն է: *Խաչն* այսօր մեզ համար դարձել է *փրկության միջոց*, *հարության խորհուրդ*, *պահպանիչ գործություն*, *քավության զոհասեղան*, *բժշկության աղբյուր*:

Խաչվերացի տոնը մեզ համար նախեւառաջ *հարությանը* նորոգվելու խորհուրդն ունի: Պատահական չէր, որ 3 *խաչերը* (մեկը՝ **Քրիստոսի**, 2-ը՝ *ավագակների*) մահացած մարդկանց վրա դնելով՝ հայտնաբերեցին **Փրկչի խաչափայտը**, քանի որ մահվան այդ գործիքը **Քրիստոսի սուրբ արյունով** ստացավ նորոգելու, բժշկելու եւ հարություն տալու գործություն: **Քրիստոս**, *խաչի* վրա մեռնելով, հաղթեց մարդկությանը սարսափեցնող մահվանը եւ ջախջախեց սատանայի գլուխը:

Ըստ Գրիգոր Տաթևացու՝ *Խաչը* դարձավ երկնքի եւ երկրի միջեւ եղած վիճակ միացնող կամուրջը. «*դրախտի դռները բացողն ու երկնային արքայությունը որպես ժառանգություն տվողը*»: *Խաչի* վեր բարձրացումով սարսափախարեղավ սատանան: *Խաչի* բարձրացումով մեկ անգամ եւս հաստատվեց **Քրիստոսի** հաղթանակն ընդդեմ մահվան, դժոխքի եւ բոլոր նրանց, ովքեր անարգում ու չեն պատվում **Տիրոջ խաչը**:

Ժողովուրդը *Խաչվերացին* կատարում է անթիվ ուխտագնացություններ: Որոշ բնակավայրերում մարդիկ իրենց ձեռքերով խաչեր են պատրաստում եւ զարդարում գույնզգույն ծաղիկներով, հատկապես՝ *ռեհամով*: Ժողովուրդը ռեհամն է համարում *խաչի ծաղիկ*: Ընդհանուր առմամբ՝ *Խաչվերացը* կամ «*Սըրբխեչը*» աշնան սկիզբը խորհրդանշող ուրախ տոն է: Տոնի նախօրեին՝ շաբաթ օրը, կանայք խմորեղեն են պատրաստում, տղամարդիկ՝ ուլ մորթում: Ժողովրդական ավանդության համաձայն՝ ուլի միսը եւ ձավարով փլավն այդ օրվա առանձնահատուկ ուտելիքն է, առանց որի՝ տոնը լիարժեք չի կարող լինել: Շատ տեղերում *Խաչվերացը*՝ «*Սըրբխեչը*» ընկալում են՝ որպես *աշնանամուտ*: Ինչպես ասում էին քեսապցիները՝ «*Խաչ, վերմակը առ, ներս փախիր*»,- այսինքն՝ բացօթյա գիշերողներն այլեւս տանն են գիշերում:

Խաչվերացի հաջորդ օրը՝ երկուշաբթի, մեռելոց է: Այդ օրը այցելում են հանգուցյալների շիրիմներին: Կրկին հիշեցնեմք, որ ՀՀ Կառավարության որոշումով այն սահմանված է ոչ աշխատանքային:

Արարատյան Հայրապետական թեմի
Սամլո դիվան

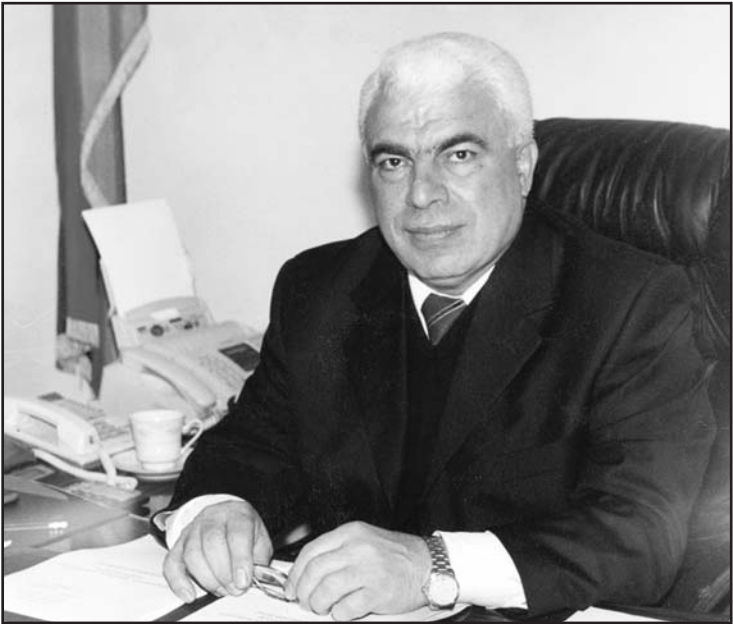
Սփյուռքահայ դիմորդների ընդունելությունը
երկարաձգվել է մինչեւ սեպտեմբերի 30-ը

ՀՀ ԿԳ նախարարությունում տեղի է ունեցել օտարերկրյա եւ սփյուռքահայ ուսանողների ընդունելության հանձնաժողովի նիստ, որը վարել է նախարար **Արմեն Աշոտյանը**:

Մինչ օրակարգի հիմնական հարցերին անդրադառնալը՝ ՀՀ ԿԳ նախարարը տեղեկացրել է, որ, ընդառաջելով սիրահայ դիմորդների խնդրանքին, սփյուռքահայ եւ օտարերկրյա դիմորդների փաստաթղթերի ընդունման ժամկետը բարձրագույն ուսումնական հաստատությունների առկա վճարովի համակարգում, ինչպես նաեւ նախնական արհեստագործական եւ միջին մասնագիտական ուսումնական հաստատություններում, երկարաձգվում է մինչեւ սեպտեմբերի 30-ը:

Անդրադառնալով Ուկրաինայից եկած դիմորդների խնդիրներին՝ նախարար Ա. Աշոտյանը ընդգծել է, որ պետք է ցուցաբերել անհատական մոտեցում եւ, յուրաքանչյուր հարց քննարկելով ՀՀ արտաքին գործերի նախարարության եւ Ուկրաինայում ՀՀ դեսպանատան հետ, աջակցել բոլոր դիմորդներին:

«Բոլորիս երազանքն է՝ տեսնել հզոր ու զարգացած Հայաստան»

Սիրելի՛ աշակերտներ եւ ուսանողներ, հարգելի՛ գործընկերներ,
Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի ուսանողության եւ կոլեկտիվի անունից ջերմորեն շնորհավորում եմ՝ Գիտելիքի օրվա եւ նոր ուսումնական տարվա մեկնարկի կապակցությամբ, մաղթում եմ առողջություն, արդյունավետ աշխատանք եւ, որ շատ կարելու է, ժամանակի ճիշտ ու նպատակային օգտագործում:

Խոսքս ուղղվում է բոլոր ուսանողներին: Յուրաքանչյուրը ընտրել էք Ձեր նախընտրած մասնագիտությունը՝ դրանով հիմք դնելով Ձեր երազանքների իրականացմանը: Իսկ բոլորիս ցանկությունն է ու երազանքը՝ տեսնել ուժեղ, հզոր ու զարգացած Հայաստան: Այդ երազանքը իրականություն դարձնողը մենք ենք ու առաջին հերթին դուք՝ վաղվա մասնագետները: Ակնհայտ է, որ միայն բարձրագույն կրթությամբ, ուսյալ հասարակությամբ է պայմանավորված տնտեսության բոլոր ոլորտների ու ճյուղերի զարգացումը:

Հայաստանի Հանրապետությունում ագրոպարենային ոլորտը հայտարարված է առաջնային: Առաջիկա տասը տարիների ընթացքում նախատեսվում է արտադրության ծավալների աճ 2-4 անգամ: Նախատեսվում է երկրի համար լուծել պարենային անվտանգության եւ ինքնաբավության խնդիրը: Աշխարհի շատ երկրներում, այդ թվում՝ նաեւ Հայաստանում, տարեցտարի հրատապ հարց է դառնում անվտանգ պարենամթերքի արտադրությունը: Նշված խնդիրները հնարավոր է լուծել միայն բարձրորակ մասնագետների առկայության պայմաններում: Ոլորտի համար մասնագետներ պատրաստում է Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանը՝ իր բարձրորակ պրոֆեսորադասախոսական կազմով, նորագույն տեխնիկայով կահավորված կաբինետներով, անհրաժեշտ նյութատեխնիկական բազայով, ուսումնափորձական տնտեսություններով եւ գիտական կենտրոններով:

Մենք ողջունում ենք բոլոր այն երիտասարդներին, ովքեր ընտրել են ագրոպարենային համակարգի կարելու, պատվաբեր եւ դժվարին մասնագիտությունները:

Համալսարանը պարտավորվում է իրականացնել արդյունավետ, ժամանակի պահանջները բավարարող, միջազգային չափանիշներին համապատասխանող կրթություն: Մենք պատրաստ ենք վաղվա համար կրթել բարձրորակ մասնագետներ, որոնց կարիքը, ի դեպ, աշխատաշուկան այսօր էլ շատ է զգուս: Բարի՛ երթ, նոր ուսումնական տարի:

Արշալույս ԹԱՐՎԵՐԴՅԱՆ
Հայաստանի ազգային ագրարային համալսարանի ռեկտոր, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից-անդամ

«Տնտեսագիտական համալսարանն ուսումնական տարին սկսում է նոր ձեռքբերումներով»

Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանը, որն ավելի քան երեք տարի է բարեփոխումների շրջան է թեւակոխել «Մենք փոխվում ենք» կարգախոսի ներքո, իր շահառուներին եւ հանրությանը շարունակաբար ներկայանում է ձեռքբերումներով ու համալսարանի բարեփոխմանն ուղղված տարատեսակ նորություններով: Բարենորոգումները համալսարանի գործունեության բնականոն ու անընդհատական ճանապարհն են, որով բուրդ ստեղծում է կրթական հարմարավետ միջավայր: Սահմանելով բարձր չափորոշիչներ թե՛ ուսումնական, թե՛ տեխնիկատնտեսական ուղղություններով՝ բուհն իր տեսադաշտում ընդգրկել է բոլոր կարեւորագույն խնդիրները, որոնց լուծումները միտված են համալսարանի արդյունավետ կենսագործունեությանը:

Ուսումնական ամեն նոր տարեկիզբ մի յուրօրինակ ամփոփում է դառնում արվածի եւ արդյունքների վերհանման: Բացառությունն չէ նաեւ 2014-2015 ուսումնական տարին, եւ մեր համալսարանը այն նույնպես սկսում է խոշոր ծրագրերի մեկնարկով: Ուրախ եմ փաստել, որ այս տարվանից սկսած՝ Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի եւ «Globe Education (GB) LTD» սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության միջեւ համագործակցության արդյունքում, ՀՀ Կառավարության որոշմամբ հիմնադրվել է Բրիտանական բիզնես դպրոց: Այն արդեն հայտարարել է ընդունելություն՝ բիզնեսի կառավարման բրիտանական մագիստրոսական ծրագրի համար: Դասընթացը բարեհաջող ավարտած ուսանողները կստանան միջազգային ճանաչում ունեցող Անգլիա Ռասկին համալսարանի մագիստրոսի դիպլոմ: Անհամեստ չինչի, բայց այս իսկպպես աննախադեպ նախագիծ է, որը, կարծում եմ, մեծ հեղինակություն կբերի ոչ միայն մեր համալսարանին, այլեւ մեր երկրին, քանի որ ծրագրում կարող են ներգրավվել ոչ միայն հայաստանցիներ, այլեւ օտարերկրացիներ: Ծրագրի մասնաճյուղերը պատշաճ ներկայացված են ՀՀԳՏՀ պաշտոնական կայքում (asue.am): Ի դեպ, բիզնես դպրոցի պաշտոնական բացումը նախատեսվում է սեպտեմբերի վերջին՝ հանդիսավոր պայմաններում:

Բացի այս ծրագրից՝ Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանը նոր ուսումնական տարին սկսեց՝ համալսարանի բարեկարգմանն ուղղված եւս մի քանի նախաձեռնություններ բարեհաջող ավարտին հասցրած, ինչը, կարծում եմ, հաճելիորեն զարմացրեց ոչ միայն ուսանողներին, այլեւ պրոֆեսորադասախոսական կազմին եւ աշխատակիցներին: Գլխավոր մասնաշաղկի մուտքից սկսած տեսանելի է արված մեծածավալ աշխատանքը. հիմնանորոգված, սալիկա-

պատված մեծ ճեմարահ, նոր դուռ ու պատուհաններ, նորաձեռն ջահեր: Թարմությամբ են շնչում նաեւ աշխատասեյակներն ու առանձնասեյակները. նորոգվել են, համարվել օդորակիչներով, որոնք պարզապես «փրկում են» ամառային շոգից ու տապից: Լսարանները հագեցվել են ժամանակակից գրատախտակներով, պրոյեկտորներով: Հիմնանորոգվել է տնտեսության կարգավորման եւ միջազգային տնտեսական հարաբերությունների ֆակուլտետի մասնաշենքն ամբողջությամբ, ինչպես նաեւ՝ ֆինանսական ֆակուլտետի ճեմարահը:

Մեր մոտեցումը հիմնված է երկու սկզբունքների վրա՝ կրթության որակի բարելավում եւ կրթական միջավայրի արդիականացում: Այսինքն՝ համալսարանը նորովի վերափոխելու ճանապարհին մեզ համար երկու հանգամանքն էլ կարելու է, ուստի փորձում ենք բոլոր նախաձեռնությունների հիմքում արտացոլել երկու բաղադրիչներն էլ: Հավաստիացնում եմ, որ համալսարանում կատարված աշխատանքները շարունակական են, օրակարգում են նոր նախաձեռնություններ:

Օգտվելով առիթից՝ ցանկանում եմ նոր ուսումնական տարվա առիթով շնորհավորել Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի բոլոր ուսանողներին, առանձնակի ջերմությամբ՝ առաջին կուրսեցիներին: Հուսով եմ՝ համալսարանին ծանոթանալուց հետո կհամոզվեք, որ ճիշտ ընտրություն էք կատարել: Մեր բուրդ շարունակաբար բարենորոգվում է՝ համապատասխանելով բարձրագույն ուսումնական հաստատությանն առաջադրվող ներկա պահանջներին: Այստեղ իրականացվում են տարբեր նախագծեր ու բազմաթիվ ծրագրեր՝ ուսումնառության գործընթացի արդյունավետ կազմակերպման համար. շարունակա-

բար նոր որակի լսարաններ են ստեղծվում, համալսարանը հետզհետե տեխնիկապես վերազինվում է: Գիտությամբ եւ հետազոտական աշխատանքով հետաքրքրված ուսանողների համար հրաշալի հնարավորություն ու հեռանկար է առաջարկում համալսարանի «Ամբերդ» հետազոտական կենտրոնը: Ուսանողներին ընձեռնվում են կեցության, համալսարանի ճաշարանում սնվելու, ամառային հանգիստը լիարժեք կազմակերպելու մատչելի պայմաններ, իրականացվում են ուսանողներին ուղղված տարատեսակ սոցիալական ծրագրեր: Մեր ուշադրության կենտրոնում է շրջանավարտների կարիերայի խնդիրը. այս ուղղությամբ գործնական քայլեր ենք կատարել՝ գործատու մի շարք պետական ու մասնավոր կառույցների հետ կնքելով պայմանագրեր:

Սիրելի՛ ուսանողներ, հանդգնված եմ զարգացման նոր փուլում գտնվող մեր համալսարանում դուք անցկացնելու եք ձեր կյանքի հիշարժան տարիները, ուստի կոչ են անում բաց եւ կառուցողական համագործակցության՝ հանուն ուսումնառության գործընթացի բարելավման, կրթության որակի բարձրացման՝ ի շահ մեր սիրելի կրթօջախի եւ ձեր լավ ապագայի: Համալսարանի ղեկավարությունը սրտացավորեն եւ հետեւողականորեն պատրաստ է լսել ու քննարկել այն բոլոր խնդիրները, որոնք ձեզ հուզում են: Հուսով եմ՝ մեր համատեղ ջանքերի արդյունքում մի նոր՝ ավելի բարձր որակի կիսացնենք թե՛ կրթությունը, եւ թե՛ այն միջավայրը, որտեղ սովորում, աշխատում եւ արգրում ենք: Եվս մեկ անգամ ջերմորեն շնորհավորում եմ:

ԿՈՐՅՈՒՆ ԱԹՈՅԱՆ
Հայաստանի պետական տնտեսագիտական համալսարանի ռեկտոր, պրոֆեսոր

«Համալսարանը մեր գոյության ամենակարևոր գրավականներից է»

Ինչպես արդեն հայտնի է մեր ընթերցողին, այս տարի լրացավ Մայր բուհի՝ Երեւանի պետական համալսարանի հիմնադրման 95-ամյակը: Հոբելյանի առթիվ մեր հրապարակումների շարքը եզրափակում ենք Երեւանի պետական համալսարանի ղեկավար, ՀՀ ԳԱԱ թղթակից անդամ, պատմական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Արամ Սիմոնյանի հետ հարցազրույցով:

- Պարոն Սիմոնյան, խնդրում եմ որպես պատմաբան ներկայացրե՞ք ԵՊՀ հիմնադրման անհրաժեշտությունն ու կարեւորությունը:

- Համալսարան ունենալու գաղափարը երազանք է եղել բոլորի համար: Մեր մտավորականության լավագույն ներկայացուցիչները, որոնց թվում նաեւ մեր ազգի համաճարեղ զավակ Դավիթ Բենամյանը, ժամանակին շատ են գրել ու խոսել համալսարան ունենալու անհրաժեշտության մասին: Հասկանալի էր, որ համալսարանը մեր ժողովրդի համար հարատևության յուրատեսակ խորհրդանիշ էր դառնալու: Այդ իրողությունը լավ էին հասկանում 19-րդ դարի վերջին տասնամյակում ասպարեզ իջած հայ մտավորականության սերունդը ներկայացնող գործիչները: Իհարկե, գերտերությունների տիրապետության ներքո հայոց համալսարան հիմնելու գաղափարը բավականին խնդրահարույց էր, այլ բառերով ասած՝ չլինող բան, բայց այդ երազանքը երբեք չի մարել: Նույնիսկ հստակ ծրագիր կար, որին կողմ էր նաեւ Թուրքիայում. հայաշատ Թիֆլիսում բացել հայկական համալսարան: Այդ երազանքը, սակայն, իրականություն դարձավ միայն Առաջին համաշխարհային պատերազմից հետո, երբ մենք անկախ պետականություն ձեւավորեցինք: Այն մեծ ոգեւորություն առաջացրեց, ուստի հասարակական, քաղաքական դաշտերի ու մտավորականության ներկայացուցիչները մեծ եռանդով լծվեցին համալսարանը կազմակերպելու աշխատանքներին: Ցավոք սրտի, 1920 թ-ի թուրք-հայկական պատերազմը, այնուհետեւ դրան հաջորդող խորհրդայնացման ժամանակաշրջանը եւ անկախ Հայաստանի կործանումը թույլ չտվեցին, որպեսզի համալսարանը ոտքի կանգնի: 1919 թ-ին ստեղծված հայոց համալսարանը հազիվ մի քանի ամիս գոյություն ունեցավ, սակայն կրկին վերաբացվեց արդեն 1921 թ-ի սկզբին խորհրդային իշխանության օրոք: Դեռեք է մշել, որ նոր իշխանությունը նույնպես հասկանում ու գիտակցում էր, թե ինչ մեծ դերակատարություն ունի համալսարանը խորհրդային Հայաստանի պետականության եւ հասարակության կազմավորման գործում: Այդ անմարդկային պայմաններում, երբ ամբողջ երկիրն աղքատության մեջ թաղված էր, սոցիալ-տնտեսական եւ քաղաքական անասելի վատ վիճակ էր տիրում ամենուր, համալսարանի մասին հոգ տանելը, իհարկե, յուրատեսակ հերոսություն էր:

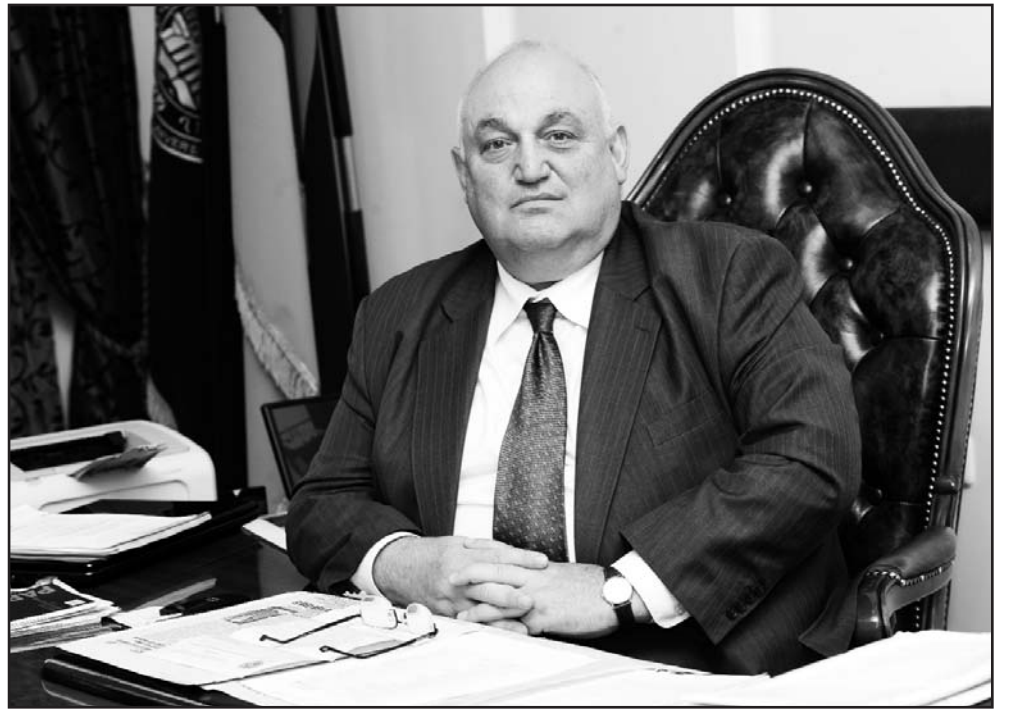
- ԵՊՀ-ի զարգացման ի՞նչ կարեւորագույն փուլեր կառանձնացնե՞ք:

- Համալսարանի զարգացման 5 փուլ կառանձնացնեմ: Առաջին փուլը ստեղծման շրջանն էր՝ 1919 թ-ի մայիսի 16-ից մինչեւ 1921 թ-ի փետրվարի վերջը, երբ համալսարանը ստեղծվեց ու սկսեց կամաց-կամաց կազմավորվել: 1920-30-ական թվականներին բուհը ձեւավորվում էր, կառուցվածքային փոփոխությունների էր ենթարկվում, նոր մասնագիտություններ էին ներդրվում, ձեւավորվում էր կարգային բազան, պրոֆեսորադասախոսական կազմն էր հավաքվում, ֆինանսանյութական հիմքն էր ստեղծվում: Այդ շրջանում մեծ դժվարություններ եղան, մասնավորապես՝ ստալինյան ռեժիմի ժամանակ, երբ համալսարանը նույնպես զերծ չմնաց բռնություններից ու հալածանքներից: Չնայած դրան՝ 2-րդ համաշխարհային պատերազմի մախորեին համալսարանն արդեն կայացած էր: 2-րդ փուլը հետպատերազմյան շրջանն էր՝ մինչեւ 1950-ականների կեսերը, երբ համալսարանը պատերազմից հետո հազիվ ուշքի էր գալիս, ինչպես եւ ամբողջ երկիրը: Համալսարանը ամբողջ էր իր վերքերը, քանի որ բազմաթիվ գոհեր

էր տվել, ինչն էլ կադրերի եւ ուսանողների համալրման խնդիր էր առաջացրել: 3-րդ փուլը 1950-ական թթ. կեսերից մինչեւ 1970-ականների սկիզբն էր, երբ համալսարանում ձեւավորվեց կրթական ուրույն միջավայր, մուտք գործեցին կրթական նորարար ծրագրեր, կառույցը դարձավ իսկական գիտական օջախ: Չարգացում ապրեց հատկապես բնագիտական թեւը, մասնավորապես՝ 50-ականներից արդեն զարգացող հայագիտության ու արեւելագիտության բնագավառներին: Այս շրջանում ձեւավորվեց նաեւ ուրույն դաստիարակչական մթնոլորտ, որը կապված էր 1960-ականների կեսերին սկսված ազգային զարթոնքի հետ: Համալսարանը սկսեց ակտիվ գործունեություն ծավալել նաեւ Հայոց եղեռնի ու Հայկական հարցի արծարծման, ինչպես նաեւ մեր ազգային պահանջատիրության այլ խնդիրներում: Որոշակի դեր խաղացին նաեւ սփյուռքահայ ուսանողները, ովքեր համալսարանում սկսել են ուսանել 1957 թ-ից: Հաջորդ 4-րդ փուլը 1970-80-ական թվականներն էին, երբ համալսարանը զարգացման հստակ ծրագիր էր որդեգրել, ինչի արդյունքում՝ արդեն 1980-ականների վերջին խոշոր գիտակրթական համալիրի էր վերածվել: Կրթական ու դաստիարակչական ակտիվ ու արդյունավետ գործունեություն ծավալելուց բացի՝ ԵՊՀ-ն ժողովրդական տնտեսության զարգացման գործում մեծ ներդրում ունեցավ: Այդ տարիներին էր, որ համալսարանը որոշակի ազդեցություն ձեռք բերեց նաեւ երկրի մշակութային կյանքում: Բուհը խոշոր մշակութային օջախ դարձավ, որն ամենաազդեցիկն էր խորհրդային Հայաստանում: 5-րդ փուլն արդեն անկախության շրջանն է, երբ համալսարանը պայքարում էր, որպեսզի պահպանի այն ամենը, ինչն արդեն վաստակել էր: Ֆինանսական ծայրահեղ ծանր վիճակ էր տիրում ամբողջ երկրում, որն էլ, իհարկե, անմիջականորեն անդրադառնում էր համալսարանի վրա: Այդ, համալսարանը հասարակության հայելին է, որտեղ բոլոր գործընթացներն այս կամ այն կերպ արտացոլվում են:

- Անդրադառնա՞նք ներկա վիճակին: Այսօր զարգացման ի՞նչ փուլում է ԵՊՀ-ն, որո՞նք են առաջնային խնդիրները, եւ լուծման ի՞նչ ուղիներ եք տեսնում:

- Շնորհիվ համալսարանականների մեծ նվիրվածության՝ Մայր բուհը ոչ միայն կործանումից փրկվեց, վերականգնեց իր ներուժը, այլեւ հաստատուն քայլերով ներկայումս առաջ է գնում: Իհարկե, դժվարություններ այսօր էլ կան, եւ առաջին հերթին ֆինանսական հոսքերի խիստ կարիք է գազցվում: Համալսարանական համալիրի փոքր լինելն էլ վատ է անդրադառնում կառույցի զարգացման վրա: Մյուս՝ ոչ պակաս կարևոր հարցը կազմակերպարարական կարգավիճակն է, այսինքն՝ ՊՈԱԿ լինելը, ինչը, մեղմ ասած, արդյունավետ չէ եւ սահմանափակում է մեր հնարավորությունները: Խնդիրների մի ամբողջ շարք կա՝ կրթության որակի բարձրացում, կադրերի հոսունություն, դասախոսական կադրերի պատրաստում, աշխատողների սոցիալական անբավարար վիճակն էլ այլն: Գիտահետազոտական ոլորտում առկա խնդիրները հիմնականում կապված են այն հանգամանքի հետ, որ համալսարանն ի վիճակի չէ իր գիտական արդյունքն առետրայնացնել: Սակայն փոփոխությունները շատ զգալի են: Լուրջ առաջխաղացում ունենք կրթական որակի

եւ գիտահետազոտական արդյունավետության բարձրացման, տեղեկատվական եւ ինքնավարության ոլորտներում, ինչպես նաեւ միջազգային կապերի ընդլայնման ասպարեզում: Այսօր արդեն 200-ից ավելի գործընկերներ ունենք արտասահմանյան գիտական ու մշակութային կրթօջախներում: Ուսանողական կյանքն է բավականին աշխուժացել, որը, եթե համեմատենք նախորդ տարիների հետ, նկատելի է: Հիրավի, ձեռքբերումները շատ են, բայց խնդիրներն էլ չեն պակասում: Ես լավատես եմ, վստահ եմ, որ դեռ շատ հաջողություններ կարծանագրենք: ԵՊՀ-ն կշարունակի մնալ բարձրագույն կրթական համակարգի որոշակալիրը՝ դառնալով առավել հզոր հաստատություն: Մայր բուհը կշարունակի իր դերակատարությունը պատվով կատարել: Կատարել այնպես, ինչպես կատարել է: Նշեմ, որ ԵՊՀ-ն շուրջ 110.000 մասնագետներ է տվել երկրին, իր հասարակական դիրքով շատ ակտիվ է եւ անընդհատ իր կապերն ընդլայնում է հասարակության ամենատարբեր շերտերի հետ: Մեր առաջիկա ծրագրերի մեջ ներառված են ֆինանսական լրացուցիչ հոսքերի, գիտական հետազոտություններն առետրայնացնելու եւ կրթական ծառայությունները բազմազան դարձնելու հարցերը: Կարևոր ենք համարում նաեւ հասարակության հետ ակտիվ աշխատելու, ինչպես նաեւ գործառու-բուհ կապերի ամրապնդման խնդիրները:

- Առաջիկա 10 տարիների կտրվածքով ո՞րն է Մայր բուհի զարգացման Ձեր տեսլականը:

- Նախեւառաջ, ինչպես արդեն նշեցի, ֆինանսական դրության բարելավման խնդիրն է դրված: Ոչ պակաս կարևոր է նաեւ հետազոտական համալսարանի վերածվելու հարցը: Մագիստրանտների ու ասպիրանտների թվի նկատելիորեն ավելացում պետք է գրանցենք, որպեսզի Մայր բուհը գիտական տեսանկյունից հզոր հաստատության վերածվի: Միջազգայնացման ոլորտում ավելի ակտիվ քաղաքականություն պետք է վարել, որպեսզի ավելացնենք նաեւ արտասահմանյան ուսանողների թիվը: Արտասահմանյան գործընկերների հետ կապերն էլ ավելի ամրապնդելու ծրագրեր ունենք, որոնք հետագայում ուղի կհարթեն կրթական ու գիտահետազոտական ծրագրերի իրականացման, դրանց արդյունքների ներդրման ու արդյունավետության բարձրացման համար: Անձամբ ես ակնկալում եմ կրթության նոր մակարդակ: Եվ, իհարկե, համալսարանի դաստիարակչական, մասնավորապես՝ լիարժեք քաղաքացի ձեւավորող դերի հստակ բարձրացմանն ուղղված մի շարք ծրագրեր պետք է իրականացնենք:

- Այս տարի նշվում է նաեւ Ուսանողական խորհրդի հոբելյանը: Ինչպե՞ս եք

գնահատում ՈՒԽ-ի անցած ուղին, ի՞նչ խնդիրներ եւ մարտահրավերներ եք տեսնում ուսանողական ինքնակառավարման ոլորտում:

- Մեր Ուսանողական խորհուրդը մեծ նվաճում եմ համարում: ՈՒԽ-ն ձեւավորվել է դեռեւս 90-ական թվականների կեսերին, եւ այսօր այն լուրջ կառույց է, որն արտահայտում է մեր ուսանողության ինքնավարության գաղափարը: Իր դերակատարմանը շատ ակտիվ է համալսարանի կառավարման եւ ինքնակառավարման ոլորտում: Իհարկե, խնդիրներ շատ կան, որոնցից կարելի է առանձնացնել կառույցի առավել մասսայական դառնալու հարցը: Կարծում եմ, որ այդ դիրքին հասնելու եւ ավելի ազդեցիկ դառնալու լավագույն ճանապարհն ակտիվ համագործակցությունն է ոչ միայն վարչակազմի, այլեւ ֆակուլտետային եւ ստորաբաժանումների մակարդակով: Այսօր, ցավոք, ՈՒԽ-ն կառավարվում է ավելի շատ վերեւի, քան ներքեւի օղակներից: Ուսանողական ինքնավարության մեջ ՈՒԽ-ն ավելի շեշտադրված գործունեություն է ծավալում, քան ուսանողական զանգվածը, այսինքն՝ հենց իրենք՝ ուսանողները: Վերջիններս պետք է ոչ միայն ինքնաբերաբար, այլեւ գիտակցաբար համոզե գան ՈՒԽ-ն դիտելով որպես իր շահերը ներկայացնող ամենակարևոր կառույց: Իհարկե, պետք է նշել, որ Ուսանողական խորհուրդը, որտեղ շատ շնորհաշատ երիտասարդներ կան, բավականին հզորացել է: Չեմ ուզում առանձնացնել նաեւ Ուսանողական գիտական ընկերությունը: Երկուսի գործունեությունն էլ շատ է կարեւորում ու դրական գնահատում: Ուսանողական կառույցները բավականին աճել են, իսկ ամենակարևորը՝ գիտեն ինչ են ուզում եւ ինչպես հասնել դրան:

- Պարոն Սիմոնյան, եւ վերջում հոբելյանի առթիվ Ձեր շնորհավորական ուղերձը համալսարանականներին...

- Ձերմորեն շնորհավորում եմ բոլոր համալսարանականներին՝ մեր պանծալի համալսարանի 95-ամյակի կապակցությամբ: Հիրավի, մեծ ուրախություն է մեզ համար, համալսարանը մեր տունն է, մեր օջախը: Յուրաքանչյուր համալսարանականի համար դժվար է պատկերացնել իր հետագա կյանքը՝ առանց համալսարանի, առանց այստեղ աշխատելու կամ սովորելու: Համալսարանը մեր գոյության ամենակարևոր գրավականներից է, եւ դրանով, իհարկե, հպարտ ենք: Բոլորին ցանկանում եմ առողջություն եւ երկար տարիների կյանք, ուժ, կորով, իսկ ամենակարևորը՝ ամեն օր Մայր բուհ այցելելու հնարավորություն:

Վարդուհի ԶԱՔԱՐՅԱՆ
«Երեւանի համալսարան» թերթի աշխատակից

